

Študenti razrednega pouka in pridobivanje znanja o učenju učenja

Znanstveni članek

UDK 378+159.953.5

KLJUČNE BESEDE: študenti razrednega pouka, kompetenca učenje učenja, učinkoviti načini in strategije učenja, profesorji

POVZETEK – V prispevku predstavljamo izsledke empirične raziskave, kjer smo pri študentih preverjali njihova mnenja o pridobivanju znanja o učinkovitih strategijah in načinih učenja ter vlogo fakultete pri tem. Podatki so bili pridobljeni s pomočjo anketnega vprašalnika za študente, ki so obiskovali 4. letnik prve stopnje in 1. letnik druge stopnje študijskega programa razredni pouk na pedagoških fakultetah v Mariboru, Ljubljani in v Kopru. Rezultati so pokazali, da so se študenti o tem, kako se učiti, v največji meri naučili sami. Dobra polovica študentov meni, da so od profesorjev na fakulteti prejeli napotke za učinkovito učenje, pri čemer obstaja tendenca razlik glede na fakulteto. Največ tovrstnih znanj in informacij naj bi pridobili študenti Univerze v Ljubljani, najmanj pa študenti Univerze na Primorskem. Več študentov iz vseh fakultet meni, da bi jih morali profesorji na fakulteti bolj seznanjati s strategijami o učenju učenja, najboljše v sklopu seminarskih vaj ali v sklopu obveznih predavanj.

Scientific paper

UDC 378+159.953.5

KEYWORDS: students of primary education, learning to learn competence, effective teaching methods and strategies, professors

ABSTRACT – The article presents the results of an empirical research, where we checked the opinion of students regarding the acquisition of knowledge on effective strategies and methods of learning and the role of faculty in this regard. The data were obtained by a questionnaire for students attending 4th year on the first cycle and first year on the second cycle of the Primary Education study programme at the Faculty of Education in Maribor, Ljubljana and Koper. The results showed that to the greatest extent students themselves learned how to study. More than half of the students think that they received guidance for effective learning from professors at the faculty, while there are differences between faculties. The most of such knowledge and information was obtained by students at the University of Ljubljana, and the least by students of the University of Primorska. Several students from all three faculties believe that they should be more informed about the strategies on learning how to learn by the professors, the best option would be in the context of tutorials or during the compulsory lectures.

1 Uvod

Pomembna naloga izobraževalnih ustanov – osnovnih, srednjih in visokih šol ter fakultet – in ustrezno usposobljenega kadra je, da učencem, dijakom in študentom omogočijo optimalen razvoj različnih kompetenc, s pomočjo katerih se bodo lahko učinkovito soočali z vsakdanjimi izzivi in problemi.

V Uradnem listu Evropske unije (Official Journal of the European Union, 2006) so zapisane in opredeljene kompetence, katerih razvoj bi morali spodbujati pri učen-

cih, dijakih in študentih. Te kompetence so opredeljene kot ključne za vseživljenjsko učenje, katerih razvoj je pomemben za vsakega posameznika, saj jih le-ta potrebuje za osebno izpolnitev, razvoj, dejavno državljanstvo, socialno vključenost in zaposlitev.

Med te kompetence uvrščamo tudi kompetenco učenje učenja, ki jo Uradni list Evropske unije opredeljuje kot "sposobnost učiti se in vztrajati pri učenju, organizirati lastno učenje, vključno z učinkovitim upravljanjem s časom in z informacijami, individualno in v skupinah (Official Journal of the European Union, 2006, 16). Glede na zapisano naj bi kompetenca vključevala sposobnost zavedanja lastnega učnega procesa ter sposobnost prepoznavanja potreb in priložnosti, ki so na voljo, ter učečim zagotovila možnost premagovanja morebitnih ovir za uspešno učenje.

Na pomembnost učenja učenja v današnjem času zaradi hitrega kopičenja in zahtevnosti informacij opozarja vedno več raziskovalcev (Marentič Požarnik, 2003; Fredriksson in Hoskins, 2006; Sagitov, 2014; Drăghicescu, Cristea, Petrescu, Gorghiuc in Gorghiuc, 2015). Sagitov (2014) navaja, da je uspešnost učenca v sodobni družbi odvisna od tega, kako se zna samostojno učiti in pridobivati znanje iz različnih virih. S tem se strinja tudi Marentič Požarnik (2003), ki navaja, da je od tega "kako se zna kdo učiti, ali uporablja dobre, kakovostne pristope in strategije, kako zna informacije, ki jih dobi o rezultatih svojega učenja vgraditi v izboljšanje svojih učnih postopkov, in ali o svojem učenju sploh razmišlja" v veliki meri odvisna tudi učna uspešnost učenca.

Veliko vlogo pri pridobivanju teh znanj pa imajo učitelji, ki naj bi v učnem procesu učencem posredovali znanja, povezana z načinom učenja učenja, in pri tem upoštevali potrebe učencev. Licardo (2009) opozarja, da brez aktivne učiteljeve vloge ne prihaja do prenosa teh znanj, saj se kompetenca ne razvija avtomatično, ter poudarja, da to, da se zna učitelj učiti, še ne pomeni, da se bodo znali tudi učenci. Učitelj mora zato poskrbeti za nenehen strokovni razvoj in pridobivanje novega znanja s tega področja.

Učitelji, ki strmijo k temu, da učenci postanejo samostojni pri učenju, so pomemben dejavnik pri učinkovitem razvoju kompetence učenje učenja in navsezadnje tudi pomemben dejavnik učne uspešnosti učečih, kar potrjujejo tudi drugi raziskovalci (James in sod., 2006; Sagovita, 2014; Peculea, 2015), ki navajajo, da bi učitelji morali učencem pomagati in jih spodbujati pri samostojnem učenju. Da bi morali vse študente naučiti, kako se učiti, da bi postali samostojni učenci in bi posledična ta znanja in izkušnje lahko delili z drugimi, pa navaja tudi Caruth (2014). S spodbujanjem lastnega, samostojnega učenja se prenese odgovornost za učenje iz učitelja na učence, kar jim omogoča, da se samostojno učijo, kako se učiti, in da so pri učenju bolje motivirani.

Opravljenе raziskave (McCormic, 2006; Delač Felda, 2012) so pokazale, da učiteljem uvajanje kompetence učenje učenja v pouk predstavlja težko delo, saj učitelji navajajo, da nimajo dovolj strokovnega znanja o navedeni kompetenci in ne poznajo veliko učnih strategij. Poleg tega učiteljem primanjkuje znanja, kako se živeti v vlogo učencev in kako se poučevanja učenja učenja sploh lotiti, saj v svoje pridobljeno

znanje niso prepričani. To potrjuje tudi McCormic (2006), ki navaja, da učitelji težko podpirajo razvoj kompetence učenje učenja pri učencih, ne da bi sami imeli dovolj znanja o svojem lastnem učenju in o navedeni kompetenci. Velik problem predstavlja tudi prepričanje učiteljev, da učenje učenja ni njihova naloga in da se sposobnost učenje učenja skozi vzgojno-izobraževalni proces razvija sama od sebe (Delač Felda, 2012). McCormick (2006) navaja, da je pomembno, da se šole kot kolektiv naučijo, kako izboljšati način učenja in poučevanja, saj bodo le na ta način lahko izboljšali in razvijali kompetenco učenje učenja pri učencih, medtem ko Ivšekova (2006) dodatno opozarja, da učinkovito uvajanje kompetenc ni odvisno samo od ustrezno usposobljenih učiteljev, temveč je pri tem pomemben tudi fleksibilen kurikulum ter jasno zastavljeni cilji.

Zaradi vseh navedenih dejstev in spoznanj menimo, da je pomembno, da bi zaposleni v vzgojno-izobraževalnih ustanovah učečim poskušali prikazovati učenje in učenje učenja kot nekaj, kar jim bo omogočilo svetlo prihodnost na vseh področjih življenja in se na tem področju tudi sami ustrezno izobrazili. Ob tem lahko pripomnimo, da se v usposabljanje vzgojno-izobraževalnega osebja v Sloveniji vlaga premalo (Marentič Požarnik, 2003).

Kljub temu, da obstaja nekaj raziskav, kjer so preučevali sposobnosti učenja študentov in učencev (Sagitova, 2014; Licardo, 2008), nismo zasledili raziskav, ki bi pokazale, kje študenti sploh pridobivajo informacije o učinkovitemu učenju in kakšna je pri tem vloga fakultet. V naši raziskavi nas je zato zanimalo, kaj študenti razrednega pouka iz pedagoških fakultet v Sloveniji menijo o zadostnosti seznanjanja in pridobivanja informacij o učinkovitih strategijah in načinih učenja s strani profesorjev. Pri tem smo želeli ugotoviti, ali prihaja glede posameznih mnenj do razlik med študenti glede na pripadnost fakulteti in ponekod glede na povprečni uspeh v prejšnjem letniku.

Zanimalo nas je:

- ☐ Kje so študenti dobili največ informacij o načinih učenju učenja?
- ☐ Kaj študenti menijo o pridobljenih napotkih profesorjev za učinkovitejše učenje?
- ☐ Kakšno je mnenje študentov o zadostnosti pridobivanja informacij o učinkovitih strategijah in načinih učenja s strani profesorjev?
- ☐ Ali bi si študenti želeli pridobivati dodatne informacije o učinkovitih strategijah in načinih učenja ter v kakšni obliki?

Pri nekaterih raziskovalnih vprašanjih nas je zanimalo še, ali obstajajo razlike med študenti glede na fakulteto, ki jo obiskujejo, in ali se njihova mnenja o virih pridobivanja informacij o načinih in strategijah učenja razlikujejo glede na dosežen povprečni študijskih uspeh v prejšnjem letniku.

2 Metodologija

Raziskava je temeljila na deskriptivni in kavzalni neeksperimentalni metodi empiričnega pedagoškega raziskovanja. V proučevanje smo zajeli 305 študentov 4. letnikov prve stopnje in 1. letnikov druge stopnje študijskega programa Razredni pouk iz pedagoških fakultet v Republiki Sloveniji. Za zbiranje podatkov smo uporabili anketni vprašalnik.

Podatki smo obdelali s statističnim programom SPSS. Uporabili smo frekvenčne distribucije (f , $f\%$) odgovorov ter χ^2 -preizkus hipoteze neodvisnosti.

3 Rezultati

3.1 Mnenje študentov o virih pridobivanja informacij o načinih in strategijah učenja

Najprej smo preverili, od koga so študenti pridobili največ znanja o učinkovitih načinih učenja in ali se pri tem pojavljajo razlik med študenti glede na povprečni uspeh prejšnjega letnika.

Tabela 1: Števila (f) in strukturni odstotki ($f\%$) študentov v mnenju o tem, kdo jih je največ naučil o načinih učenja

<i>Kdo Vas je največ naučil o načinih učenja</i>	<i>f</i>	<i>f%</i>
Sam/sama	221	72,5
Starši	19	6,2
Učitelji v osnovni šoli	14	4,6
Učitelji v srednji šoli	10	3,3
Profesorji na fakulteti	36	11,8
Svetovalni delavci (pedagog, psiholog, sociolog)	1	0,3
Drugi	4	1,3
Skupaj	305	100,0

Iz tabele je razvidno, da je 221 študentov odgovorilo, da so se največ o različnih načinih učenja naučili kar sami (72,5%), v precej manjši meri naj bi vlogo pri učenju študentov o učinkovitih načinih učenja imeli profesorji na fakulteti (11,8%). V precej podobnih rezultatih so študente o tem seznanjali in jih učili še starši (6,2%), učitelji

v osnovni in srednji šoli, v najmanjši meri pa svetovalni delavci, zaposleni znotraj vzgojno-izobraževalnih institucij.

Tabela 2: Izid χ^2 -preizkusa razlik v tem, kdo jih je največ naučil o načinih učenja glede na povprečni uspeh prejšnjega letnika

<i>Kdo Vas je največ naučil o načinu učenja</i>		<i>Povprečni uspeh prejšnjega letnika</i>			<i>Skupaj</i>
		<i>6,00–7,99</i>	<i>8,00–8,99</i>	<i>9,00–10,00</i>	
Sam/sama	f	34	141	46	221
	f%	68,0	71,2	80,7	72,5
Drugi	f	16	57	11	84
	f%	32,0	28,8	19,3	27,5
Skupaj	f	50	198	57	305
	f%	100,0	100,0	100,0	100,0

Opomba: $\chi^2 = 2,593$, $P = 0,273$

Rezultati kažejo, da ne obstaja statistično značilna razlika v tem, kdo je študente največ naučil o načinih učenja glede na dosežen povprečni učni uspeh v prejšnjem letniku študija. Večina študentov, ne glede na dosežen povprečni uspeh prejšnjega letnika, je znanje o učinkovitih načinih učenja pridobila sama.

3.2 Mnenje študentov o napotkih profesorjev

V nadaljevanju nas je zanimalo mnenje študentov o tem, ali so jim profesorji na fakulteti kdaj podali napotke za lažje učenje katerega izmed predmetov in ali v tem obstajajo razlike med posameznimi fakultetami.

Tabela 3: Števila (f) in strukturni odstotki (f%) študentov glede na to, ali so prejeli napotke za učinkovito učenje od profesorjev

<i>Napotki za učinkovito učenje od profesorjev</i>	<i>f</i>	<i>f%</i>
Da	169	55,4
Ne	136	44,6
Skupaj	305	100,0

Iz tabele je razvidno, da je nekaj več študentov (55,4%) od profesorjev na fakulteti prejelo napotke za učinkovito učenje, 44,6 odstotka študentov pa je to zanikalo.

Tabela 4: Izid χ^2 -preizkusa razlik med fakultetami v tem, ali so študenti prejeli napotke za lažje in učinkovitejše učenje od profesorjev

Napotki za učinkovito učenje od profesorjev		Fakulteta			Skupaj
		Univerza v Mariboru	Univerza v Ljubljani	Univerza na Primorskem	
Da	f	67	71	31	169
	f%	57,3	60,2	44,3	55,4
Ne	f	50	47	39	136
	f%	42,7	39,8	55,7	44,6
Skupaj	f	117	118	70	305
	f%	100,0	100,0	100,0	100,0

Opomba: $\chi^2 = 4,751$, $P = 0,093$

Iz tabele je razvidno, da ne obstaja statistično značilna razlika med fakultetami v tem, ali so študenti prejeli napotke za lažje in učinkovitejše učenje od profesorjev; obstaja pa tendenca, da so več tovrstnih znanj pridobili študenti Univerze v Ljubljani (60,2%), najmanj pa študenti Univerze na Primorskem (44,3%).

3.3 Mnenje študentov o zadostnosti pridobivanja informacij v zvezi z učenjem s strani profesorjev

Z raziskavo smo želeli preučiti tudi mnenja študentov o zadostnosti seznanjanja z učinkovitimi strategijami in načini učenja s strani profesorjev in preveriti tudi analizo razlik glede na to, katero fakulteto obiskujejo.

Tabela 5: Števila (f) in strukturni odstotki (f%) študentov glede na potrebo po večjem seznanjanju z informacijami o učenju učenja od profesorjev

Potreba po večjem seznanjanju z informacijami o učenju učenja od profesorjev	f	f%
Da	259	84,9
Ne	46	15,1
Skupaj	305	100,0

Iz tabele je razvidno, da večina anketiranih študentov (84,9%) meni, da bi jih morali profesorji na fakulteti bolj seznanjati z informacijami o učenju učenja. Le 15,1 odstotka študentov meni, da seznanjanje v večji meri ni potrebno.

Tabela 6: Izid χ^2 -preizkusa razlik v tem, ali bi jih morali profesorji bolj seznanjati z učinkovitimi strategijami in načini učenja (učenje učenja) glede na fakulteto

Potreba po večjem seznanjanju z informacijami o učenju učenja od profesorjev		Fakulteta			Skupaj
		Univerza v Mariboru	Univerza v Ljubljani	Univerza na Primorskem	
Da	f	104	100	55	259
	f%	88,9	84,7	78,6	84,9
Ne	f	13	18	15	46
	f%	11,1	15,3	21,4	15,1
Skupaj	f	117	118	70	305
	f%	100,0	100,0	100,0	100,0

Opomba: $\chi^2 = 3,645$, $P = 0,162$

Rezultati kažejo, da ne obstaja statistično značilna razlika v tem, ali bi jih morali profesorji bolj seznanjati z učinkovitimi strategijami in načini učenja (učenje učenja) glede na fakulteto.

Študenti vseh treh fakultet večinsko menijo, da je potreba po večjem seznanjanju o učenju učenja nujna (84,9%). Velja pa izpostaviti, da študenti Univerze v Mariboru pogosteje (88,9%) kot študenti na Univerzi na Primorskem izražajo potrebo po večjem seznanjanju z informacijami o učenju učenja od profesorjev (78,6%).

3.4 Želje in potrebe študentov v zvezi s kompetenco učenja učenja

Preverili smo še, v kakšni obliki si bi študenti želeli pridobivati dodatne informacije o učinkovitih strategijah in načinih učenja.

Tabela 7: Števila (f) in strukturni odstotki (f%) študentov glede na želeno obliko pridobivanja dodatnih informacij o učinkovitih strategijah in načinih učenja

Pridobivanje dodatnih informacij		V sklopu obveznih predavanj	V sklopu seminarских vaj	V sklopu izbirnega predmeta	V sklopu izobraževalnih seminarjev
Da	f	211	219	181	167
	f%	69,2	71,8	59,3	54,8
Ne	f	94	86	124	138
	f%	30,8	28,2	40,7	45,2
Skupaj	f	305	305	305	305
	f%	100,0	100,0	100,0	100,0

Iz tabele je razvidno, da največ študentov želi dodatne informacije o učinkovitih strategijah in načinih učenja pridobiti v sklopu seminarskih vaj (71,8 %), v najmanjšem deležu pa v sklopu izbirnega predmeta (59,3 %) ali organiziranih izobraževalnih seminarjih (54,8 %).

4 Razprava

Z raziskavo smo želeli ugotoviti, kaj študenti razrednega pouka menijo o tem, kje so pridobili največ informacij o učinkovitih načinih učenja, kaj menijo o zadostnosti seznanjanja in pridobivanja informacij o učinkovitih strategijah in načinih učenja s strani profesorjev ter v kakšni obliki bi želeli pridobiti dodatne informacije o učinkovitih strategijah in načinih učenja.

Rezultati so pokazali, da so študenti največ informacij o tem, kako se učiti, pridobili sami. Slednji podatek je presenetljiv, saj smo glede na nekatera teoretična spoznanja (Požarnik, 2003) pričakovali višji odstotek študentov, ki bi jih o načinih učenja poučil ustrezno strokovno izobražen kader. V Sloveniji so se izvajale raziskave, povezane s podajanjem znanja o učinkovitih načinih in strategijah učenja (kompetenca učenje učenja), kjer so ugotavljali učiteljevo vlogo pri spodbujanju razvoja kompetence. Ivanuš Grmek, Rozman in Bakračević Vukman (2014, str. 112) v svojem delu navajajo, da so ugotovili, da učitelji menijo, da so “dovolj aktivni pri spodbujanju učenje učenja”, kljub temu, da druge raziskave (Bakračević Vukman, 2010; Peculea, 2015) temu oporekajo in kažejo na to, da učitelji “potrebujejo več relevantnega izobraževanja s področja učenja učenja in tudi več konkretnih strokovnih smernic za delo pri pouku” (Bakračević Vukman, 2010, str. 77–78). Raziskav, ki bi zajela mnenje univerzitetnih profesorjev, nismo zasledili, zato menimo, da bi bilo situacijo dobro podrobneje raziskati tudi na že prej omenjenih pedagoških fakultetah v Sloveniji in preučiti, ali so profesorji sploh dovolj kompetentni in usposobljeni za podajanje tovrstnih znanj ter na podlagi teh rezultatov primerno ukrepati in spodbuditi razvoj kompetence učenje učenja tudi pri njih. Iz naše raziskave lahko sklepamo na njihovo razvitost samo preko mnenj študentov, kjer lahko ugotovimo, da je bila njihova vloga skromna. Samo malo nad polovico študentov je namreč navedlo, da so dobili napotke za učinkovito učenje učenja s strani profesorjev. Kot smo že omenili, veliko teoretikov in raziskav (James in sod., 2006; Licardo, 2009; Sagovita, 2014; Peculea, 2015) kaže, da brez aktivne učiteljeve vloge ne prihaja do prenosa teh znanj, saj se kompetenca ne razvija avtomatično, in da je zato zelo pomembno, da ima strokovno osebje o navedeni kompetenci in njeni značilnosti dovolj strokovnega znanja. Žal nekatere raziskave pri tem navajajo (McCormic, 2006; Delač Felda, 2012), da je vključevanje kompetence učenje učenja v učni proces težko delo in da strokovnemu osebju primanjkuje znanja na tem področju.

Pri raziskovanju dejstva, ali so študenti od profesorjev prejeli napotke za učinkovito učenje v primerjavi glede na fakulteto, smo ugotovili, da obstaja tendenca razli-

ke. Rezultati kažejo, da so študenti Univerze v Ljubljani, ki so pridobili več napotkov za lažje in učinkovitejše učenje od profesorjev, tudi bolje ocenjevali nekatere dejavnike kompetence učenje učenja (lastne kognitivne zmožnosti in zmožnost upravljanja informacij pri organizaciji učenja kot posameznik in v skupini) kot študenti drugih fakultet (Koprivnik, 2015). Domnevamo, da so profesorji z osmišljenimi napotki in načinom dela študente iz Univerze v Ljubljani spodbudili k učinkovitemu upravljanju z informacijami pri učenju in pomembno prispevali k razvoju njihovih kognitivnih zmožnosti.

Večina študentov iz vseh treh fakultet meni, da bi jih morali profesorji na fakulteti bolj seznanjati z informacijami o učenju učenja. Slednje potrjuje tudi Bakračević Vukmanova (2010), ki navaja, da je tistim, ki bodo ali že poučujejo učence, treba omogočiti ustrezno izobraževanje, kjer se bodo lahko seznanili z različnimi učnimi metodami in to znanje kasneje uporabili tudi pri poučevanju. Tudi Marentič Požarnikova (2003) navaja, da je naloga vzgojno-izobraževalnih ustanov, da učencem predstavi različne načine, metode in strategije, ki jim bodo pomagale pri nadgrajevanju znanja, pri prilagajanju na spremembe in pri doseganju boljših učnih uspehov.

Pridobljeni izsledki raziskave so izpostavili problem nezadostnosti seznanjanja in poučevanja študentov o kompetenci učenje učenja s strani profesorjev na pedagoških fakultetah v Sloveniji. Vsekakor je razvidno, da je pridobivanje znanja o učinkovitih načinih učenja preveč prepuščeno študentom samim in da je tega usposabljanja na fakulteti premalo. Študentom bi tako bilo treba omogočiti dodatna izobraževanja, kot navajajo, najraje v obliki seminarskih vaj, kjer bi lahko z različnimi oblikami aktivnega dela pridobili ustrezne spretnosti za učinkovito učenje in se seznanili z dejavniki, ki imajo pomembnem vpliv na učenje.

Prav tako menimo, da bi bilo treba učne načrte posameznih predmetov na fakultetah zasnovati tako, da bi zajemali tudi cilje, ki bi vključevali razvoj kompetence učenje učenja.

Minka Koprivnik, Vlasta Hus, PhD

Students of primary education and the acquisition of knowledge about learning to learn

Important task of educational institutions and their staff is to enable all students an optimum development of different competences that will help them cope with everyday challenges and problems in an effective way. In the Official Journal of the European Union (2006), these competences are defined as key competences for lifelong learning, and their development is important for every individual, since they are necessary for personal fulfilment, development, active citizenship, social inclusion, and employment. These competences include the learning to learn competence, which the Official Journal of the European Union defines as "the ability to learn and persist in learning, to

organise own learning, including effective management of time and information, both individually and in groups” (Official Journal of the European Union, 2006).

A growing number of researchers (Fredriksson & Hoskins, 2006; Sagitov, 2014; Drăghicescu, Cristeab, Petrescu, Gorghiuc & Gorghiuc, 2015) is drawing attention to the importance of learning how to learn in today's time, due to rapid accumulation and complexity of information. Those researchers state that the success of students in the modern society depends on whether they are able to learn and acquire knowledge from various sources on their own. This fact is also supported by Marentič Požarnik (2003), who states in detail that learning success of students largely depends on “how they learn or use good, quality approaches and strategies, how they incorporate information obtained from the results of their learning into improving their learning processes, and if they even think about their learning”.

However, the described competence and its advantages do not develop themselves, but they require an active role of professors, teachers (Licardo, 2009) who have to have sufficient knowledge and skills in this area, so they can effectively transfer knowledge to students.

Unfortunately, certain research (McCormic, 2006; Delač Felda, 2012) showed that delivering such knowledge in the classroom means hard work for teachers. The research performed with teachers has clearly shown that the latter feel they do not have enough expertise about the mentioned competence and its factors, and that they do not know enough effective learning strategies that could be presented to students (Delač Felda, 2012). McCormic (2006) points out that it is difficult even for professors on faculties to support the development of such skills in students without having sufficient knowledge by themselves, therefore it is important that professors start to raise awareness of the importance of these skills also in themselves, because only this way they will be able to adequately deliver such knowledge to students. Here, a major role for the efficient development of students and constant development of professors is assumed by the educational institutions, which schedule workflow and implement teaching process.

Therefore, faculties should take care of the constant professional development of students, teachers, and professors in the field of learning to learn and give them information that enable the upgrade of their skills. Marentič Požarnik (2003) points out that the situation in Slovenia is poor, since we do not invest enough in the education and additional training of the educational staff.

Despite the fact that there are few studies that have studied the learning ability of students and students (Sagitova, 2014; Licardo, 2008), we did not find any research that shows where students obtain information on effective learning and what is the role of faculties in this. Therefore, with the empirical study, we wanted to examine the view of students of the Primary Education programme at the Faculty of Education in Maribor, the Faculty of Education in Ljubljana and the Faculty of Education of Primorska about the sufficient informing and obtaining information on effective strategies and methods of learning from professors. More specifically, we were interested in students' thoughts about who gave them the most knowledge about the method of learning, what is their

opinion regarding instructions for easier and more effective learning from professors, what is their opinion on whether professors should better inform them about effective strategies and methods of learning, and if they would like to acquire additional information on effective strategies and methods of learning and in what form. In doing so, we also wanted to determine whether there are differences in opinions among students according to the faculty and the average grade achieved in the previous year. Our research is based on descriptive and causal non-experimental method of empirical educational research. The study included 305 students attending 4th year on the first cycle and first year on the second cycle of the Primary Education study programme at the Faculty of Education in Maribor, Ljubljana and Koper in the academic year 2014/2015. For data collection we used a questionnaire. Data were analysed with the SPSS statistical program. We used frequency distributions ($f, f\%$) of answers and χ^2 -test of the independence hypothesis (Koprivnik, 2015).

Firstly, we asked the students, whom they believe they obtained the most knowledge about the effective ways of learning from, and if there are differences among students according to the average grade in the previous year. In this context, the data showed that 72.5% of students believe that they learned about the effective methods and strategies of learning by themselves, while only 11.8% of students responded that they received this knowledge from professors at the faculties. The acquired data surprised us, because we expected that there would be a higher percentage of students that gained knowledge from relevant professionally trained staff. The results are alarming, since students should obtain such knowledge from professors during their education, since professors play a key role in transferring such knowledge. This issue is emphasised in a previous research (Ivanuš Grmek, Rozman & Bakračević Vukman, 2014; Bakračević Vukman, 2010) indicating that teachers are insufficiently active in delivering such knowledge, that they also need more training in the field of competence of learning to learn (effective methods and strategies of learning), as well as more clear guidance on how to fulfil it. McCormic (2006) and Delač Felda (2012) further confirm that integration of learning to learn skills in the learning process is hard work and that professional staff lacks expertise in this field.

When verifying differences in terms of who taught students more about the methods of learning in relation to the average academic achievement in the previous year of study, there were no statistically significant differences.

Next, we were interested in the opinion of students on whether professors at faculties ever gave them instructions to facilitate learning of one of the subjects, and if there are any differences between the individual faculties. The results showed that almost half of students (44.6%) did not receive guidance for effective learning from their professors. In this context, we expected that the percentage of students would be significantly lower, because students who were included in the study were approaching the end of their education, during which they should gain knowledge about strategies for effective and independent learning from professors (Primary Education (UN). UP PEF; undergraduate studies of 1st degree, n.d.).

The research showed that there is a tendency of difference between faculties on whether students received instructions for easier and more effective learning from professors. The results show that the majority of this type of guidance was received by students at the Faculty of Education in Ljubljana. The latter students better evaluated certain factors of the learning to learn competence (own cognitive skills and ability to manage information in the organisation of learning as an individual and in a group) than students from other faculties (Koprivnik, 2015). Therefore, we can assume that delivering knowledge on effective methods and strategies of learning by professors is important for the development of learning to learn competence with primary education students.

Regardless of the faculty, students said (84.9%) that they feel that professors in faculties should better inform them about the effective strategies and methods of learning, namely in terms of seminars within the faculty (71.8%). The results obtained confirm our assumptions that students of primary school education, who are about to complete their studies, need to obtain more information on learning how to learn. The acquired knowledge would facilitate teaching students, as well as help them achieve better results and provide them with greater competence to teach their students about effective ways of learning. This is also confirmed by Bakračević Vukman (2010) who states that those who will or are teaching students need to obtain adequate education, where they will learn about different teaching methods and later use this knowledge in teaching, which would provide a greater competence of teachers. Marentič Požarnik (2003) also states that the task of educational institutions is to present students with a variety of ways, methods and strategies that will help them in upgrading knowledge, in adapting to change, and in achieving better learning success.

The research showed that obtaining knowledge about the effective methods of learning is the domain of students themselves, and that there is a lack of such trainings at the Faculties of Education in Slovenia. It would be necessary to provide students with additional education, as they state, preferably in the form of tutorials, where they will acquire relevant skills for effective learning and understand the factors that have a significant impact on learning itself. We would like to add that it would be good to design these plans of individual study subjects in a way to include more specific goals and guidance on how to transfer knowledge to students, and to offer teachers additional education on this topic.

LITERATURA

1. Bakračević Vukman, K. (2010). Psihološki korelati učenja učenja. Maribor: Oddelek za slovanske jezike in književnosti.
2. Caruth, G. (2014). Learning How to Learn: A Six Point Model for Increasing Student Engagement. Participatory Educational Research (PER), 1 (2), str. 1–12
3. Delač Felda, D. (2012). Vpeljevanje kompetence učenje učenja v pouk. V 1. mednarodna Konferenca o učenju in poučevanju matematike. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, str. 299–302.

4. Drăghicescu, L.M., Cristea, S., Petrescu, A., Gorghiuc, G., Gorghiuc, L.M. (2015). The Learning to Learn Competence – Guarantor of Personal Development. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 191, str. 2487–2493. Pridobljeno dne 24.01.2015 s svetovnega spleta: <http://www.sciencedirect.com>.
5. Fredriksson, U., Hoskins, B. (2006). Introduction: Network on Learning to Learn. V U. Fredriksson in B. Hoskins (Ur.), *Learning to learn network meeting Report, Report from the second meeting of the network*, November 2006. Ispra: CRELL, str. 3–6.
6. Ivanuš Grmek, M., Rozman, B., Bakračević Vukman, K. (2014). Ocenjevanje kot dejavnik spodbujanja kompetence učenje učenja. *Revija za elementarno izobraževanje*, 7, št. 2, str. 97–115.
7. Ivšek, M. (2006). Kako razvijati ključne kompetence pri učencih v osnovni in srednji šoli. *Vzgoja in izobraževanje*, 37, št. 1, str. 3.
8. James, M., Black, P., Carmichael, P., Conner, C., Dudley, P., Fox, A., Wiliam, D. (2006). *Learning How to Learn: Tools for schools*. London in New York: Routledge.
9. Koprivnik, M. (2015). Nekateri vidiki kompetence učenje učenja pri študentih razrednega pouka. Magistrsko delo. Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor.
10. Licardo, M. (2009). Učenje učenja. V 4.- letna konferenca Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja. Ljubljana: Slovenski inštitut za kakovost in meroslovje, str. 18–21.
11. Marentič Požarnik, B. (2003). *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.
12. McCormick, R. (2006). Learning to learn: learning, teachers and schools. V U. Fredriksson in B. Hoskins (Ur.), *Learning to learn network meeting Report, Report from the second meeting of the network*, November 2006. Ispra: CRELL, str. 38–42.
13. Official Journal of the European Union. (2006). Pridobljeno dne 12.12.2014 s svetovnega spleta: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:EN:PDF>.
14. Peculea, L. (2015). Investigating learning difficulties at Romanian language and literature subject in perspective of learning to learn competence development. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 180, str. 666–673. Pridobljeno dne 12.01.2015 s svetovnega spleta: <http://www.sciencedirect.com>.
15. Razredni pouk (UN). UP PEF; dodiplomski študij 1. stopnje. (b. d.). Pridobljeno dne 27.12.2014 s svetovnega spleta: http://www.pef.upr.si/izobrazevanje/dodiplomski_studij_1%20stopnje/razredni_pouk_%28un%29/.
16. Sagitov, R. (2014). Students' self-education: learning to learn across the lifespan. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 152, str. 272–277. Pridobljeno dne 12.01.2015 s svetovnega spleta: <http://www.sciencedirect.com>.

Minka Koprivnik (1990), asistentka za specialno didaktiko na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. Naslov: Turnerjeva 7, 2000 Maribor, Slovenija; Telefon: (+386) 040 782 622 E-mail: minka.koprivnik@gmail.com

Dr. Vlasta Hus (1960), izredna profesorica za didaktiko spoznavanja okolja in družboslovja na Pedagoški fakulteti v Mariboru. Naslov: Pod vinogradi 33, 2351 Kamnica, Slovenija; Telefon: (+386) 02 623 19 00 E-mail: vlasta.hus@um.si